

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . . . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 50 ар. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ма виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслянових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Колерника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Чого учать нас числа?

(X) «Чия школа, того будучність», се така певна і давна правда, що ніхто не буде їй суперечити, позаяк она ствержена довголітними досвідами і культурним розвитком народів. Тим то всякий народ, який хоче двигнути ся культурно, дбає пильно про школи, про фреквенцію молодіжи в школах і її народне вихованє. Чеський народ, неперечно найвисше розвинутий культурно в Австрії побіч Німців, дбав пильно про засновуванє чеських шкіл всякої категорії, дбав пильно, щоби вся молодіж вчачала до школи, щоб не було там неписьменних, і тим способом має освічених людей у всіх заводах, має многочисленну інтелігенцію, що піддержує ширші верстви народу в тяжкій боротьбі з німецьким елементом.

Поляки після занепаду своєї держави взяли ся за реформу шкільництва, а скоро в Галичині настала конституційна доба, взяли ся до організації польських шкіл всякої категорії. Русини, що після званої загально притчі Яхимовича заспали важким і довгим сном, коли пильні австрійські народи давно вже порали ся на культурній ниві, зірвали ся вправді з просоня, взяли ся до роботи, але не лише не здігнали своїх сусідів в культурній роботі, а далі ще остають позаду.

Руска суспільність ще не зрозуміла,

як слід, великої дослгости школи для культурного і національного розвитку народу, ще за мало дбає про те, щоби всі рускі діти ходили до школи і її скінчили, ще не вловні оцінила вагу і значіне рускої школи. Наші народні відступники, москвофіли, згітували все против засновуваня руских шкіл і волять послати своїх дїтій до польских або німецьких, щоби лише не до своєї рускої, а ще недавно «руска паралелька» була насмішливим окликом рускої опозиції. Та й крім того багато єсть байбужних Русинів, що з ріжних причин занедбують діти свої повписувати до руских шкіл.

Але й взагалі число руских дїтій в школах ще в порівнаню з польскими і жидівскими занадто мале. Ріжні на се складають ся причини: в части незрозуміне значіня школи взагалі, в части убожество. Тим то здавна відчуває ся потреба помноженя і розширеня руских бурс та інститутів для шкільної молодіжи. Середні школи приспособлюють головню молодіж, яка колись скріпить і помножить інтелігентну верству нашої суспільности. Погляньмо-ж, як тут числа свідчать про руску молодіж, про руску суспільність і як нам на тій підставі представить ся наша народна будуччина.

Перед нами лежать за ostatnich сім літ щорічні урядові справозданя ц. к. Ради шк. кр. о стані середних шкіл. З них виймаємо тепер числа учеників після релігії і народности.

Сї на перший погляд сухі числа містять в собі багато поучаючого і багато з них можна вчитати.

Насамперед впадає в око, як порівнаємо числа після релігії з числами після народности, що мало-що не всі жиди вписують ся до польської народности, лише мала частина є записана до народности німецької (се головню жиди брідської і львівської німецької гімназії) і се характеристично, що число таких німців протягом семи літ зменьшило ся о 74 в гімназиях, а в реальних школах о 6 збільшило ся.

Коли переглянемо число молодіжи після релігії в гімназиях, то замітимо, що протягом семи літ зросло о 2.149, коли тимчасом руско-католицької молодіжи прибуло 752, а жидівської 612. Після народности прибуло польської молодіжи 2885, рускої 696. З сего бачимо, що майже всі жиди вчислені до Поляків, а не всі руско-католики признали ся до рускої народности. Коли возьмемо процентовий приріст польської і рускої молодіжи, то побачимо, що за 7 літ приросло польської молодіжи в гімназиях о 1.07, а рускої лише о 0.23%. Значить, що ми не лише не здоганяємо Поляків у фреквенції в гімназиях, але помалу лишаємо ся позаду. Число рускої молодіжи в порівнаню з польскою не досягло навіть третини, коли тимчасом з огляду на число руского населеня в Галичині повинно би майже рівножити ся.

Слабо представляє ся фреквенція рускої молодіжи в реальних школах. За ostatnich 7 літ прибуло учеників рим. кат. релігії 722, руско-кат. 119, жидів 354, польської народности 1073, рускої 105, німецької 6. Загальне число рускої молодіжи в реальних школах так мале (170), що ним не могли б ми заповнити одной рускої школи реальної. Але коли возьмемо під розвагу процентовий приріст, то побачимо, що число римско-кат. молодіжи опадає (з 78.07% в 1892/3 р. опало на 68.71% в 1898/9), а число руско-кат. молодіжи зросло з 6.535% на 8.30%, а найбільш зросло число жидівської з 13.07% на 21.61%. Процентове число польської молодіжи з 92.12% зійшло на 90.84%, рускої піднесло ся з 5.82% на 7.35%, німецької з 1.61% зійшло на 1.04%. З сего бачимо, що руска суспільність починає розуміти вагу реалістичних наук, але загальне число Русинів в реальних школах ще вельми мале.

Взагалі числа молодіжи в середних школах показують, що руска суспільність повинна з більшою енергією звернути ся на се поле і подбати о більшу фреквенцію, бо від сего зависима продукція рускої інтелігенції.

До ситуації.

Виборча відозва німецьких людовців є лише фанфарою. Се зазив до національно-політичної борби, хотьби на ножі. Про се нема що сумнівати ся, ані манити себе. На сій підставі нема жадного мира межі народами, жадного способу спільного життя-бутя. Те, що людова німецька партія жадає в своїй програмі, є по-

А) в гімназиях було:

в році	римско-католич.	русско-католич.	мoiseev-ового	народности		
				польскої	рускої	німецької
1892/3	7249 %61.167	2305 %19.449	2169 %18.302	9155 %77.26	2266 %18.78	462 %3.891
1893/4	7110 %60.73	2327 %19.88	2147 %18.34	9114 %77.85	2216 %18.93	367 %3.135
1894/5	7858 %64.62	1959 %16.11	2222 %18.27	9508 %78.19	2263 %18.61	337 %3.10
1895/6	7909 %61.34	2467 %19.13	2390 %18.53	10140 %78.64	2370 %18.38	366 %2.84
1896/7	8384 %61.52	2561 %18.79	2569 %18.85	10819 %79.39	2424 %17.79	362 %2.66
1897/8	8865 %61.06	2810 %19.35	2717 %18.71	11484 %79.10	2656 %18.29	361 %2.48
1898/9	9398 %61.14	3057 %19.90	2781 %18.09	12040 %78.33	2922 %19.01	388 %2.53

Б) в реальних школах було:

1892/3	868 %78.07	73 %6.535	146 %13.07	1029 %92.12	65 %5.82	18 %1.61
1893/4	951 %77.51	76 %6.19	172 %14.01	1139 %92.83	71 %5.79	13 %1.06
1894/5	958 %75.37	91 %7.16	200 %15.74	1159 %91.19	87 %6.85	17 %1.34
1895/6	1051 %75.34	78 %5.59	236 %16.92	1304 %93.48	73 %5.23	14 %1.00
1896/7	1154 %71.45	115 %7.12	311 %19.26	1501 %92.94	94 %5.82	17 %1.05
1897/8	1386 %70.86	151 %7.72	386 %19.74	1776 %90.79	136 %6.96	26 %1.33
1898/9	1590 %68.71	192 %8.30	500 %21.61	2102 %90.84	170 %7.35	24 %1.04

боренєм і упокоренєм славянського елемента с. є двох третин населення Австрії. Се є рівно неможливим, як і несправедливим. Отвертість людської партії може подобати ся їй власним прихильникам, але чи найде послух у других? Що скажуть на се другі члени німецької «*Ge-meinbürgerschaft*» на сей боевий поклик? Се вже не дефензива, задля якої створено «*Ge-meinbürgerschaft*», але явна офензива, а заразом замаха на теперішній устрій і лад в державі.

Найновіші вісті доказують, що від німецьких загорільців-радикалів відлучають ся поважніші німецькі елементи, які бачать цілу небезпечність пангерманської утопії. І так доносять з Відня, що бар. Діпавлі виголосив вчора бесіду перед виборцями в Шляндере. Випоклавши основи політики католицько-людської партії, бесідник заявив, що парлам. партія більшість розбила шалена політика Чехів. Межи Чехами а єго партією вже нема нічого спільного. Що те пер стане ся, ніхто не може передвидіти і для того треба мати вільну руку. Але дуже треба жалувати, що деякі кандидати на посли роблять приречення що-до німецького, державного язика та що-до т. зв. «*Ge-meinbürgerschaft*».

Бесідник може лише приречи, що буде вести широ-католицьку і тирольско-цісарську політику. Що-до німецької «*Ge-meinbürgerschaft*» єго сторонництво не є успосіблене неприхильно, але не гадає також допрошувати ся до него, ані упокорити ся. Розв'язане державної ради було нещасливим зарядженем, яке лише всюди вийде на користь радикальним елементам, а се не причинить ся до загального мира. Однак абсолютизм є дуже небезпечний, особливо у відношеню до Угорщини. Парламент мусить стати спосібним до праці. Окротроїване регуляміну для нової палати було би безуспішним. Санация мусить вийти із самої палати.

Услівні і певні застереження Діпавлього поволи кристалізують ся в лоні католицького сторонництва і хотий би з послідних ревелаций гр. Ебенгоха здавало ся, що німецька «*Ge-meinbürgerschaft*» обійме також і се сторонництво, то однак, як здає ся, до сего не прийде, мимо великих старань других, німецьких сторонництв.

Консолідація rediviva!

Згадуючи про «калушський отзив», який ми подали у вчорашнім числі, «Діло» додає від себе ось який коментар:

«Сей поклик мусить видати ся давним по тім всім, що «Галичанин» і єго партія роблять і як они поступили «согласно» при жидачівським виборі. «Галичанин» покликуює ся на письмо калушського повітового комітету виборчого, котре подає в цілості, перемінивши, розуміє ся, язик і правопись на євій лад та поробивши ще деякі формальні зміни. Таке саме письмо прийшло і до Народної Ради (зглядно Народного Комітету), тількож сеєя не виділа в ній так великої ваги, щоби єго оголошувати, як не оголошувала і письм з інших повітів.

«Галичанин» нарікає, що «управлене національно-демократической партії оказалось неприступним і, як того требують обстоятельства, не протягнуло первоє руки к реконсолідації». — Управа народного сторонництва не потребує «перша витягати руки», бо в народній тактиці, котру змінили має право тільки Народний З'їзд, стоїть так: «Постійну злуку з москвофільською партією уважаємо за виключену; допускає ся однак часови порозуміння для поборення спільного противника». Далше сказано, що допускає ся також спільне діланє людей народного сторонництва з людьми москвофільської партії для певних конкретних локальних цілей. Відповідно тому і тепер Народний Комітет дав інструкцію своїм організаціям, щоби там, де поштові обставини вказують, запрошували на збори за-для справ виборчих людей всіх сторонництв. Так стало ся в Тернополі і Станиславові, де утворив ся комітет з людей народної, радикальної і москвофільської партії, а в Калуші він зложенний з народовців і москвофілів. Своєю дорогою наші люде повинні уважати, щоби до повітових комітетів не доставались такі люде, через котрих виборча акція спиняла би ся і утруднялась, замість улєкшати ся».

До сего можем хіба ще те додати, що в

комітетах, як пр. в калушнім переважають москвофіли, а навіть там, де їх є меншість, ставлять москвофільських кандидатів.

Китайська справа.

Гр. Вальдерзе вже в Китаю. Оноді відбував вже в Шангаю військову параду з 5.000-ною залогою союзних війск та зараз на другий день вибрав ся дальше в подорож до Таку. Мимо заповіданого кінця китайської війни, після звісної російської пропозиції цофнення ся з Пекіну, гр. Вальдерзе застане ще велике поле для своєї воєнної діяльності, бо держави, не виключаючи Росії, не то що не уступають, але у взаємнім недовірю противно збільшають чим раз свої воєнні сили, щоби при евентуальних переговорах з китайським правительством могли свої жаданя підверти фізичною силою.

На звісний меморіал німецького секретаря стану Більова дали вже відповідь усі держави; в засаді згоджують ся на покаранє справців китайської революції і роблять лише деякі застереження що-до часу і способу сих жадань. Становиско Америки є посереднє межи енергічним жаданєм Німеччини, а миролюбним виступленєм Росії. Уряд справ заграничних в Вашингтоні оповістив письма вислані до Німеччини, Росії і Китаю в справі становища Сполучених Держав. У відповіді Німеччині зазначено, що покаранє винуватців злочинів в Пекіні конечно, аби забезпечити ся від повторення таких злочинів. Американське правительство бажає, аби то покаранє узнано услівем, котре аж при остаточнім поладженю справи мало би бути виповнене. В письмі до Росії сказано, що Сполучені Держави не мають тепер наміру перенести посольства в Пекіну до иньшої місцевости. Всі три письма короткі, а відповідь німецького правительства писана лагідно, аби відмова не видавала ся так різкою.

Лондонський Standart висказує обаву, що становиско Сполучених Держав супроти обстанья Німеччини ослабить моральний вплив союзних війск в Китаю. Кожда проява різниці поглядів мусить там викликати шкідливі вражінє і шкодити справі цивілізації. І сей заміт видаєсь слушним, бо найновіші вісті показують, що китайська справа заострилась небавом, бо китайське правительство має намір нагородити провідників ворожого чужинця руху.

Віцекоролі полудневих провінцій, між ними Лігунчан, подали до цїсаря і цїсареві меморіал в котрім означено яко головних винуватків в теперішній ворохобні: князя Туана, члена тайної ради Канію, губернатора провінції Печілі ген. Юнлю і генерала Тунфушіяна, того самого, що на чолі 20 тисячів війска заступив був дорогу до Пекіну союзним війскам. Мов би на перекір сему, як доносять з Шангаю, китайське правительство, без огляду на згідну опінію всіх держав, іменує князя Туана президентом великої ради, Тунфушіяна головним вождем північної армії, Таотая з Шангаю найвищим судією провінції Піянген, кн. Чейлян міністром стану, а кн. Чанга, який є одним з найзагорільших провідників Боксерів, членом великої ради. Надто доносять New York Herald з Шангаю заяву директора залізничі Сленка, що кн. Туан став тепер великим секретарем цїсаря і як такий має право контролі всіх актів, приходячих до цїсаря, або виходячих від него.

Надто доносять телеграфічно з Таку під д. 19. с. м., що всі місіонарі, які находили ся на захід від Пекіна, впали жертвою під ножами Боксерів. Так отже Китайці, охолонувши зі страху і з'організувавшись по перших погромах, вступають тепер до нової борби з світовою цивілізацією.

Новинки.

— Календар. В середу: гр.-кат. Корнилия; рим.-кат. Криспіна. — В четвер: гр.-кат. Воздвиженє Чесного Креста; рим.-кат. Косми і Даміана.

— Руский народний театр у Львові. Нині, вівторок, 25. с. м. «Чумаки», комедия в 4 діях І. Тобилевича і Карпенка-Карого. — Початок точно о 7. год. вечером. — Денна продажа білетів в тов. «Руска Бесіда», Ринок ч. 10. і в «Народній Торговлі».

— О! килими! килими! зі всіх сторін нашого краю просимо! вже не яко фанти конечно, але яко окази тої багатішої нашої індустрії домашної, котра може ввійти великим множеством в услуги церкви. За комітет: о. Тялячків.

— Засіданє етнографічної комісії відбуло ся в Наук. Товаристві ім. Шевченка в понеділок д. 24. н. ст. вересня с. р. під проводом Ол. Барвіньського. Здавали справу з наукової експедиції пп. Павлик, Гнатюк і Роздольський. П. Роздольський крім того демонстрував зібрані з підмогою фонографу народні пісні з напівами, як і народні сьвітанки вигривані на соулці і скрипці. Показало ся наглядно, яким неопініним придбанєм для етнографуваня є фонограф і для того комісія ухвалила закупити добрий фонограф, з котрого підмогою п. Роздольський буде ще тепер вести дальше збиранє народних пісень в околиці Львова. Буде токож робити проби із збиранєм казок на фонографі. — Крім того ухвалила секція видати в слїдуючім році народні легенди зібрані п. Гнатюком і пісні з напівами п. Роздольського.

— Звичайні загальні збори «Рускої Бурси» в Стрию відбудуть ся дня 29. н. ст. вересня о год. 11. рано, а в случаю предвидженім §. 24. статутів о год. 3. пополудни в льокалі руського Касина з звичайним порядком дневним.

Того-ж самого дня о 9. год. рано відірвуть ся в міській церкві помияльнє богослужєнє за упокій душі бл. п. Льва Шанковського, члена-основателя Бурси і прочих успішних добродіів тої-ж. О численю участі в богослужєню і парадах просить виділ товариства.

Юл. Федусевич,
предсідатель.

Ів. Вахняний,
секретар.

— 3 Тернополя пишуть нам: В четвер дня 4. п. ст. жовтня с. р. відбуде ся в Тернополі в салі «Сокола» о 8 год. вечером концерт при ласкавій співучасті нашого славнозвісного тенориста п. Менціньського і фортепьяністки панни Р... В програму, яку оголосить ся опісля, входять соля тенорові, фортепьян і хори мішані. Концерт заповідаєсь дуже гарно, тому Ви. Родимці чей не залишать нагоди прибути на сей концерт, щоби почути спів нашого славного земляка. — Того самого дня по концерті відбуде ся в комнатах «Рускої Бесіди» вечерок з танцями. — Стрій візитовий. — Окремихзапрошенєв не вписує ся.

Комітет.

— В Стріліснах півх. бобрєцкого повіту, відбуде ся в неділю дня 30. с. м. вокально-декламаторский вечерок в честь Маркіяна Шашкевича, заходом міського Касина. Програма: Відчит прожитє і діяльність Маркіяна Шашкевича виголосить п. В.; — «Обжинки» Ф. Колеса відєспіває хор міщанський; — «Цвітка дрібная» В. Матюка, соля сопранове, відєспіває З. Н.; — «Псалми Русланові» (Марк. Шашкевича) виголосить п. Б. Б.; — «Обновляй ся Новий Єрусалиме», концерт Давидова, відєспіває хор міщанський; — «Мені однаково» Шерченка-Лисєнка, соля баритонове, відєспіває п. В. Л.; — «Отче наш» Корсакова. — По вечерку відбуде ся комерс в салях касинових. — Чистий дохід з вечерка призначений на будову нової церкви в Стріліснах нових.

— В тернопільській учительській семінарії зложили поправки при іспиті зрілости під проводом члена Ради шк. кр. дня 17. вересня кандидати: Гавровський, Лясоцкий, Ліщина, Мондзицкий, Оконський, Посацкий, Уберна з руским і польським язиком викладовим, а з екстернієтів: Держко (з рус. і поль.), Длюбач (з поль.), Марк (з поль.), Стецьківна (з рус. і поль.), Шафранівна (з рус. і поль.) і Теодорович (з поль.).

— 3 театрального світла. З руских співочих сил заангажував директор нового польського театру, п. Павліковський: до опери п. Олександра Мишугу, а до оперети паню Фльомєну Лопатиньску і п. Івана Григоровича. В варшавській опері будуть співати від 1. жовтня панна Крушельницка і п. Волошко.

— Посольські кандидатури. (Після польських дневників). З міської курії коломийської: др. Шорр (з рамени соціалістів), др. Дверницький зі Львова, др. Сєйфельд зі Станиславова і др. Ціцєр з Відня. З IV курії коломийської: др. А. Кульчицкий, др. Дембіцкий, др. Дудикевич і др. Трильовський. З V курії коломийської: два послідні, що кандидують в IV курії і др. Коцюба. З міської курії Самбір-Дрогобич-Стрий: п. Мих. Валіхевич зі Львова, о. Бобикевич, др. Евг. Райтер, др. Ернєст Брайтер зі Львова і п. Темпле, судовий радник зі Стрия. В V курії новосандецькій кандидують Місьолек (соціаліст), Кароль Стопінський. В V курії ясельській: др. Штайнгаєв, Іван Стапінський і о. Зубрицкий з Мшанця. В IV курії сяноцькій: о. Ясеницкий з Мшанця, Старух і Іван гр. Потоцкий.

— 3 судової салі. В дальшім тягу розправи Теодора Бекєрекого о убійство двох женщин зізнавали сьвідки: Войтух, муж убитої, і Марія Сорока, єї мати, а вкінци незаприсяженний сьвідок Михайло Кінаш, якого обжаловано також за намову до убійства. Послідний вирікає ся вєякого знакомства з Бекєрским. Дальше зізна-

звали два лікарі д-ри Обтулович і Хомин, які були при секціонованні тіла убитих. Оба заявили згідно що-до причини смерті Войтушевої і Гуменної та що-до умислового стану убійника. Бекерський сповнив злочин з цілою свідомістю. На сім покінчено доказове поступоване і черервано розправу о 8. год вечером. Нині о год. 10^{1/4} рно слідувала реасумація предсідателя россиправи, почім забрав голос прокуратор Невядомський. Він підніє велику провинну обжалованого, а промову свою закінчив словами, що гріх Бекерского кличе до неба і о німсту. По виводі прокуратора промовлив оборонець др. Вельховський. По виводах оборони і прокуратора поставлено присяжним судиям перше питання голвне: Чи Теодор Бекерский, літ 23, винен, що дня 16. мая с. р. в спосіб підступного рабунку і убійства убив Анастасию Войтушеву і Юстину Гуменну. Присяжні судії потвердили се питання 12 голосами, почім засуджено Теодора Бекерского на кару смерти через повішене. Бекерский приняв засуд байдужно.

— **Проти піянства.** Віденські товариства проти піянства вислали до міністерства внутрішних справ подане, щоби одержати привіз на збиранє статистичних виказів що-до уживаня алькоголю в Австрії, та щоби єї викази спорядили окружні лікарі. Зібраний матеріал має послужити до нарад міжнародного з'їзду для борби з піянством. Міністерство прихилило ся до єї просьби і видало відповідні зарядженя.

— **Відзначенє.** Львівський дентист п. Райнгольд, котрий ординував через літо в Мариенбаді мав то щастє, що перського шаха розболіли зуби, а п. Райнгольд мусів їх пльомбувати. За те удостоїв ся дентист перского відзначеня, бо шах надав єму ордер Льва і Сонця III. класи з таким відручним письмом: З огляду на тісну приятельсь Ірану і Австрії та Нашої ласкавої цїсарської зичливости для нава д-ра мед. Жигмонда Райнгольда, дентиста в Мариенбаді, відзначили Ми єго гаданєм єму ордера Льва і Сонця III. класи з титулом «надворного і прибічного дентиста Е. Цїс. Величества Шаха перского», щоби ним приокрасив ся і радіючи ся своєю славою, ходив з піднесеною головою! — Писано в місяци Демаді-Елявуд 1318 (1900).

— Удар.

Звали фляки, всохла рожі,
всех найкрасший цьвіт надії,
вснули-втихли птички божі —
вснули тихо срібні мрії.

Зимно — сумно у природі,
Холод, пуста в серці її всюди...
Ах, коли весно прилинеш?
Ах, коли зворушши груди?...

15. II 1900.

Зенон Евгенивич.

— **Проворний злодій.** До Пресбургга приїхав єноді поїзним поїздом якийсь пан з Відня і мав їхати дальше до Пешту. В Пресбургві вийшов він з вагона і пішов до реставрації, щоби там купити собі булку. На пероні була досить велика глота і він побачив, що хтось сягнув по єго золотий годинник. Він вхопив злодія за руку, але хитрий злодій вирвав ся так зручно, що в одній хвили скинув з себе верхню одежину і она лишилася в руках подорожного, а тим часом злодій пропав. В тій хвили дали знак, щоби веїдати і подорожному не оставало ся нічого, як лиш віддати одежину поліційному урядникови, котрий був случайно на пероні. А при тім забув він і сказати, як називає ся і звідки він і так поліція не знає ані пошкодованого, ані злодія; має лиш якусь стару одежину.

— **Недоспіла авдиенция.** На кілька днів перед відїздом цїсаря з Ішли до Відня, якась Французка зголосила ся в цїсарській палаті на авдиенцию. Прибувши заявила, що має важну справу і хотіла би конче видіти ся з цїсаром. Однак замічено, що она несповна розуму. Готелева служба потвердила також сей згогд, в наслідок чого віднесено ся телеграфічно до Парижа. Звідтам наспіла відповідь, що згадана пані називає ся, як сама она подала, Десмем і находить ся як гістеричка в заведеню лічничим, звідки виїхала на якийсь час в відвідини до свояків. В Ішли примічено п-ню Десмем в якімсь лічничім заведеню, поки родина собі єї не забере.

— **Париску виставу** до 15. с. м. звиділо, після урядових обчислень, 33,998.533 осіб.

— **Із задрости.** Італіянець Гаetano Л'онго допустив ся довгого ряду убійств із задрости о свою жену. Часописи описують єю подїю отсиими словами: Коли Л'онго вернув з Америки і довідав ся, що єго жінка була єму невірною, старав ся насамперед вивідати імена тих, що мали з нею якісь зносини. Перед жінкою удавав, що він на ню за то не гніває ся, а она сама майже все єму розповіла. Тимчасом наспіла з Америки скриночка з двома револьверами і одною дубельтівкою. Незадовго по тім взяв ся Гаetano Л'онго до своїх жертв. Першим був 21-літний Маттароччі. Л'онго стрілив до него з задку, а трун впав на попереk улиці. Коло копанки в селі, де звичайно жінки прали, стояла єго жінка з якоюсь другою молодницею і розмавля-

ла. Гаetano прийшов до неї і крикнув: Гинь зраднице! Перенуджена жінка сховала ся поза свою приятельку, але убійник прийшов таки близько і стрілив до неї в саму шию. Жінка зойкнула і впала на землю, а в кілька хвиль померла. Убійник, котрий хіба вже з розуму був зійшов, роздер єї рану руками і став сеати з неї ще теплу кров. По тім пішов він на обїїсте родини Гаттараччі, де не кажучи ані слова, застрів обох братів Люїджи і Гаспара, котрі случайно стояли перед хатою. Жінка одного з них наробила крику і вбігла до хати засунувши двері за собою; але Л'онго виважив двері і стрілив до неї, а она впала нежива коло печі. Тепер взяв ся Л'онго шукати старого Гаттараччі, але замість него, найшов єго доньку 23-літню Джоранніну, найкрасішу дівчину в цїлім селі і крикнув до неї: Ти нужденнице, коли не можу найти твого батька, то гинь ти! — По сих словах стрілив кулею дівчині просто в голову. Звідси побіг Л'онго до родини Періконе Дженнато. Перріконе мав бути найпершим коханком єго жінки. Побачивши єго, сказав: Твоя Аннунціята шле тобі поклін! — і по сих словах застрів єго на місці. На голос вистрілу прискочили родителі убитого до вікна, але в тій хвили дістали кожде кулею в лоб. Другому членови родини Перрікони удадо ся утечи і він дав знати кирасіерам (жандармам). Тимчасом застрів Л'онго 25-літню Фабіану Сараджено, з котрою любив ся, заким ще був жонатий. Він приступив до неї та каже: Як би ти була віддала ся за мене, то не було би було всего того нещастя, подай мені руку! Дівчина, котра вже довідала ся була о єго убійствах, не хотіла подати єму руки, а єго взяла злість і він крикнув: Що, ти не хочеш мені подати руки? То я лишу тобі на памятку, — і стрілив до неї шротом; але дівчина заслонила собі лице рукою і так цілий набій дістала в руку. Аж тепер було убійникови досить крові і він втік в гори. Жандарми пустились за ним в погоню, але не могли єго вислідити. Тамтої неділі найдево єго тіло під брамою кладовища. Послідню кулю сховав був для себе. Крім завіданя не найдено при нім нічого, злодії єго зовсім ограбили, забрали навіть револьвери і дубельтівку. Завіщанє кінчить ся словами: Держава нехай не обходить ся люто з моїм сином, котрому я досить мало лишив. Най жие Італія!

— **Руска вистава артистична разом з вставою фантів дяківської лютери в великій сали «Народного Дому»** отворена що дня від 9-ої години рано до 7-ої години вечером. Вступ від особи 60 сотиків, для шкільної молодіжи 30 сотиків. За купленим льосом в ціні 2 корон всту для одної особи на одно відвіданє вільний. Кождий щирий Русин, кожда щира Русинка, чи то руска родина, має патріотичний обовязок, в міру заможности, відвідати виставу.

Телеграмм.

Відень, 25. вересня. Команда східно-азійської ескадри доносить з Таку: В полудневих пристанях Пейтанг, на яких повіває австро-угорська фана, остає ще 20 австрійских вояків і двоох офіцерів. Росіяни обсадили вчера фортифікації в Лютай.

Прага, 25. вересня. При вчерашних виборах до промислового суду побідили соціялісти, крім групи торговельних помічників, де побіду віднесли чесько-народні робітники.

Грац, 25. вересня. При виборах до промислового суду побідили соціялісти у всіх групах.

Будапешт, 25. вересня. Перський шах прибув сюди вчера вечером, прийнятий на дрїнци архика. Йосифом Августом і угорскими міністрами.

Фрідріхсгафен, 25. вересня. Другий злет баллона Цепеліна відбуде ся завтра. Прибуло багато офіцерів і публіки.

Лондон, 25. вересня. Робертс доносить з Преторії телеграфічно: Ген. Поле-Царен обсадив Коматіпорт і забрав велике число залізничних возів і локомотив. Боєри під проводом Фазмуса заатакували дня 23. с. м. залізничну стацию Еляндерівер, але їх відчерто.

Берлін, 25. вересня. Бюро Вольфа доносить з Пекна з 19. с. м., що всі посольства ще там находять ся.

Гага, 25. вересня. Три воєнні, англійські кораблі окружають безнаєстанно пристань Делягоа, в намірі переловити президента Крігера, який вибирає ся до Європи на голландским кораблі.

Реса, 25. вересня. Вчера виїхав звідси англійський, величезний корабель з 1.200 баварскими кінями, призначеними до Траисвалло. Поєредно витранспортовано 600 коний.

Руский народний театр.

Нещасне кохання, драма в 5 актах В. Манька, виставлена в неділю, дня 23. с. м. дала нагоду нашим артистам, розвинути звісну їх жвавість і всесторонність. У сільских сценах сеї драми іде широка гульня, а сьпів і танець лучать ся там з правдиво українською бравурою. Мішані хори просто поривали своєю складністю, а «Дівча в сїнях стояло» мусіло бути на жаданє публіки повторене. Так само і дует «Сонце пизенько», який удачно відєспівали п-ни Бучманівна і Кравчуківна, викликав гримкі оплески, а звісний терцет «Реве та стогне», мимо невідповідної обсади в першій тенорі, зробив своє вражінє.

Роля уведеної Варки підходить саме під рід талану п-ни Гембицької і она відтворила єю ролю з правдивим артизмом. Радили-б ми лише сій молодії, а надїйній силі, попрацювати щиро над своєю дикцією, так що-до прикмет руско-української вимови, як і що-до виразистости вислову. — Пана мати Калина, як єї вивела на сцену п-ні Осиповичева, була справдішною чіркою. Щоби не повтаряти ся, не станемо до сих похвал, які ми вже списали на адресу сеї визначної артистки, долучати ще нові, але мусимо сконстатувати, що єї щаслива натура не знає умученя, ані знеохоченя, які неминуча фля часу приносять з собою, але противно єї темперамент, мовби з літами набирав нової сили, свіжого оживленя. — Те саме можна б на сїм місци сказати і про п. Гембицького, колиб темперамент не був цїрвав єго, в роли старого Тютюна, поза границі артистичної міри. Зачавши за високим та за гримким тоном своєї першї сцени, не міг відтак вистати з голосом в драматичній сцені третого акту. — П. Стадник в роли Семєва дав зовсім викінчений тип зимного, вирахованого, а несовісного любовника.

Ще двоох других обожателів має гарна Варка, з котрих особливо Хведор, денщик причинив ся до веселости вечера. П. Шеремота чув ся в сій роли як риба у воді. З надзвичайною природністю і легкістю викликав сильно комічні ефекти; тільки при «лапортованю» любовних осьвідчин стало ся се коштом зрозумілости бесіди, а при «воєннім» відході, коштом природности. — Другий обожатель Осип в інтерпретації п. Поліщука не був одноцільною креацією. Хотий артист не поспув своєї ролі, то однак не вляв в неї індивідуальної правди. — Дуже доброю парою веселих молодят були пна Бучманівна і п. Рубчак, що і тут мали нагоду визначити ся своїми милозвучними голосами.

З поменьших ріль вивязали ся корисно пні Стечинська, в роли сварливої Зіпки, пні Шереметова, як мала служниця Хівря, молодий артист п. Твардизвич, який звернув на себе увагу своїм повним, низьким тоном бесіди в роли вїята, п. Ніжанковський в епізодичній роли старости та п. Юрчак в німїй роли московского салдата.

На одну обставину загальної натури хочемо звернути увагу. В штуці приходить багато монольоїв — є се хібою єї, однак задачею артистів як найбільше злагодити і затерти єї хіби. А можна се зробити тільки природністю у проголошеню монольога, наче вдуманєм ся у власні гадки. Правда, велика се штука і не кождому дана, але всеж таки не годить ся замість монольога говорити проповідь до публіки перед суфлерською будкою піднесеним голосом та з ораторскими рухами.

Публіки було натовплено, скільки сая могла помістити, а багато осіб мусіло вернутись від замкнутої каси. Представленє скінчило ся ще перед 10. годинию.

Надіслане.

Лічниця д-ра А. Тарнавского в Косові за Коломиєю

отворена до кінця жовтня.

Средства: ліченє водою і иньші фізикально-дієтичні на спосіб д-ра Лямана.

Малий фейлетон.

ПОЧИНОК.

(Вітми з довшого оповідання)

Богдана Лепкого.

(Далі).

* * *

Був осінній вечір, а осінь була пізна: без блисків сонця, без усьміхів завмираючої природи. Німа, тупа, бездушна. Лиш вітер вив, ревів, кидав собою, якби плакав за літом. На небі розтаборилися хмари і росили дощем. Чорний, обдертив з листя ліс, дримав обовитий тугою. Туга висіла у воздуху, в шепоті сухого листя, в шумі гілляк. Туга була всюди.

Була вона і в серцю. Почивка, що саме тепер втомленими ногами наближався до рідної хати. Ще й яка туга! Як гадюка їдка і як ніч чорна.

З яким лицем він стане перед ними і що їм скаже? Що? — Ходив шукати правди. І найшов. А нойгайд, жінко, бери і ший дідівську торбу та їди моїх люди, а ти дочко за поводитора станеш! От яка правда. А як ні, то на позові лягайте і стережіть тої хати

як пси. Не дайте єї, не пустіть ворога до неї!

А вітер вив і ліс шумів своєю вечірною тугою.

Рад був, що почув єї, тую лісову музику. Колісь колісала вона єго до сну; разом з тими деревами ріс, слухав їх бесіди чарівливої. Та не до сну було єму теперки і не до мрій. Ту ходило о жите. Ходило о спосіб, як жити двоім старим людям, що нараз остали без способу до жита. Остали з донькою, що не знає ні сьвіта, ні людей, що кромі ліса, неба над лісом, цвітів і птахів в лісі, нікого не розуміє і ніхто єї не розуміє.

Ішов хитаючись як п'яний, бо в ногах сила не стало. Від дерева до дерева снувався, бо піч робилася чорна. Стежки, що власними видоптав ногами, не пізнавав, губив сліди власні.

Що буде? Що буде? — питався єго ліс, питався вітер, п'яталася ніч чорна.

Най буде, що хоче, а за хвилину він стане між своїми, спічне на власній постелі.

Остатками сил добрів на поляну. Ось і вона, як море пітьми, а за нею як чорний мур — сосновий ліс, а на нім як пляма ще чорнійша хата.

Та чому сьвітила не видно? —

Може гроший на нафту не мали. А деж ворота, чи єго ослабило, чи пам'ять відняло, де від подвіря ворота? Нема воріт, нема дверий від хати, гей люди, де ви, де ви, що ту такого. чи татари напали, жінко, доно, де ви?

Тихо.

Взяв до хати, по стінах руками мацав, постелі, скрині шукав — не найшов. Пригадав собі, що сирники в кишені має; вийняв, засіркав, глянув.

Пустка. По землі гній, солома, мерва. Сам собі не вірив, протер рукою очи і ще раз глянув: гній, солома, мерва. Постояв хвилину, приїшов до себе, шукає. Всі кути порожні. Нігде нікого. Ще оден сирник зачіркав і за піч глянув.

В самім кутку, на якійсь шматині, притулена до стіни, сиділа єго донька. Крикнув — протерла очи. Припав до неї, за рамена вхопив і тряс як потопельником: де мама, кажи, де мама?

Дівчина вибалушила очи і бленділа незрозумілі слова: Мами нема. Померли. З двора парібки прийшли... Викинули нас... Ми не давали... Мамуно поховали, мене за брали в село, але я втікла.

Відтрунув її, якби що винна була, потім до вікна кинув єя, до

дверий, потім вернув і на серет хати як колода звалився єя...

Шум осіннього вітру заглушив рев людського плачу.

Короткий але дикий, безспільний, вестеклий.

Рано, як сонце встало і сьвіт побілило, пішов на цвинтар. Шептав молитву і шукав жіночої могилки.

Не трудно знайти. Стояла сьвіжа, недрипована, без хреста. Так, якби ще що сказати хотіла, або чогось ждала і тому не замкнула єя на віки. Кляк, потім хилив єя все пишє і пишє, аж припав, притулив єя до неї.

Лежав і говорив з небіжкою. Опрощєня просив. Жалував, що пішов, а єї лишив стару та хору. Навіть не сказав, куди їде, але була би не пустила, а він їмав єя як потоплючий бритви. Не вдало єя. — Не винен... Радив, щоб лежала спокійно. О доньку подбає, поки зможе. А потім? Абож нема тільки всякого сотворія бездомного і безпритульного, буде й она жила!

(Д. б.)

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечєнь

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручєне Всєх. Духовєнствєу і всїм вірним Впрєосв. Митрол. і Прєосв. Єп. Ординаріятєм всїх трєх єпархїй, обезпєчає будинки, урядєне домашнє, скот, господарскї апаряди, збіжє в зерні і соломї, сїно в стогах і будинках против шкїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьєть:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премїй	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основвий	72.000	—	
„ ємеритальний	18.166	60	

Тарїфи «ДнѢстера» дуже умїркованї, услїва єбезпечєнь користлї, а шкоди лїквідують єя безпрєослочно. До кїнця 1899 року вносьєли виплати шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Полїси «ДнѢстера» прїймає Банк красєвий і Каси осадности у Львовї, Коломїї, Самборї, Долинї, Снятинї, Городєнцї, Терєбовлї і Залїшиках прї позичках гіпотєчних.

На жите можна обезпечити єя через «ДнѢстеръ» в Товариствї взаїмних обезпечєнь в Краковї, котрє дає найкористнїшї услїва, прєдставлєє своїми фондами найбільшєу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїцї. Зголошєня о удїленє аєнцїй в окрєстностях, де нема близько аєнцїв «ДнѢстера», прїймає єя. «ДнѢстеръ» виплатив аєнтам по кєнєць 1899 р. прєвїзї 216.714 корон.

Львїв, рїнок ч. 10. (Дїм «Прєсьвїтї».)

Інформациї і посередництво до заключєнї ОБЕЗПЕЧЄНЬ ЖИТЕВИХ в найкористнїшїх комбїнаціях.

Пожички для члєнїв Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «ДнѢстеръ» на 5 1/2 % і 1 % додаткєв на кошта адм.

Товариство взаїмного кредиту „ДНѢСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львїв, рїнок ч. 10 (Дїм «Прєсьвїтї».)

удїляє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додаткєв на кошта адмїнїстраційнї, властїтелям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох вїдповїдних ручитєлїв або за інтабуляцією, над 500 корон тїлькє за інтабуляцією на першїм мїсцї, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвѣдєнцї, не посїдаючі реалїностей, мусѣть крїм поруки двох ручитєлїв прєдложити єще полїсу житєву; обезпечити єя можна через «ДнѢстеръ» в Товариствї взаїмних обезпечєнь в Краковї шєлї всѣяких можливих комбїнацій.

Згаданє Товариство прїймає вкладки до опрєцентованя вїд члєнїв і третїх осїб по 4 %.

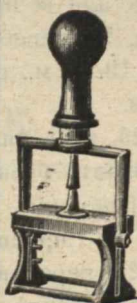
Удїл члєнскїй вносьєть 50 кор., вписовє 2 кор. Члєном бутї і позичку дїстати може тїлькє члєн обезпечєний в «ДнѢстеръ».

Інформациї удїляє Дирєкція лїстовно або аєнцї Товариства взаїмних обезпечєнь «ДнѢстеръ».

Артистичнє заведєнє рїтовнїчє малярства шильдїв. вїдїваня, таблиць, вїрїб печаток навчукових і великий вїбр навчукових друкарєнь

Гєнрїк Шапїра

Львїв, ул. Кєспєрїка ч. 3 (побїч аптїки Вл. Мїколяша). Вїконує дуже красєно всѣякї роботи, а їмєнно: печатки навчуковї і металєвї для громад і урядїв парохїяльнїх. Шильди мальованї на шклї, деревї, блясї та полотнї. Всѣякї лїкерованя, позолочуваня хрєстїв. Таблицї і шильди лянї з рїжних металїв, таблицї нагробнї і назви улїць, числа на домї.

ґравури на металю та дорогих камїнях, печатки, штанци, вїдзнани, букви, моноґрами, герби і ґузики до упряжї та лїберїї. Марки печатковї, блянки шпунт. для броварїв. Нуморатори і стємплї на датум. Обцяґи до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хємїчна краска до бїлизни.

Цїнники даром і франко.

Гїпотєчного.

БАНКУ

д. к. упр. гал. акт.

Контора вимїни

прїймає без поручєнїя прївїзї або копїтїв

Цїннї паперї

вильсованї

КУПОНИ

вїдлїгї